

Morgon-Tidningens uttalande är alltså ytterst avslöjande. För socialdemokratiens främsta tidning är skillnaden mellan hr Erlanders utdömande av kommunismen och hr Höglunds samverkan med detta parti av ringa vikt; inställningen till demokratin är inte något mera centralt än inställningen till utrikespolitik och andra aktuella problem. Det är ett besked som man bör hålla i minnet.

D·N

10/4 1948

Engelsk demokrati inför kommunismen

Inom den svenska socialdemokratin framträder två skilda linjer i förhållande till kommunismen. Det klara avståndstagandet är säkerligen representativt för den stora majoriteten inom partiet, vars demokratiska pålitlighet inte kan betvivlas, men halvkommunisterna av hrr Höglunds och Brantings typ icke blott tolereras inom partiet, utan blir icke ens tillrättvisade av partiledningen. Motsättningen kommer till synes även i praktiska åtgärder. Vi står, såsom hr Yngve Larsson i torsdags påpekade, inför den otroliga situationen att en kommunist med socialdemokratiskt stöd sitter kvar som ordförande i Stockholms stads polisnämnd samtidigt som den socialdemokratiska regeringen reser hinder mot rekrytering av kommunister inom polisen. Dubbelspelet i ord leder till dubbelspel även i handling.

Englands frihetstraditioner är jämte USA:s de stoltaste i världen. I England har, liksom i Sverige, ett antal medlemmar av arbetarpartiet visat sympatier för den ryska politiken och i samband härmed fronderat mot regeringen. Trots dessa förhållanden har den brittiska statsledningen, stödd av arbetarpartiet, gått fram med helt annan energi än den svenska. Efter kuppen i Tjeckoslovakien — i mitten av mars — meddelade premiärminister Attlee att statsanställda kommunister och kommunistympatisörer på från säkerhetssynpunkt viktiga poster skulle avskedas eller förflyttas till poster på vilka de saknade möjligheter att sätta landets trygghet i fara. Med det sinne för rent spel som har blivit ett brittiskt karaktärsdrag yppades från skilda håll oro för att personer skulle "dömas" utan tillräckligt omsorgsfull pröv-

ning; regeringen har också utlovat noggrann undersökning i varje särskilt fall och skall därjämte låta en tremannakommitté av pensionerade ämbetsmän medverka vid avgörandet.

Regeringsaktionen har mottagits med nästan enhälligt bifall även på arbetarhåll. En rad fackorganisationer har uttryckt sitt gillande. Det s. k. kooperativa partiet, som till övervägande del består av arbetare, har med 5.629.000 röster mot 583.000 avvisat ett förslag enligt vilket regeringens åtgärder skulle stämpas som "en kränkning av demokratiska grundsatsar". Inom fackföreningarna har en aktion för utrensning av kommunistiska funktionärer satts i gång.

Vid två underhusdebatter, den 15 och den 25 mars, har uppslutningen kring regeringen i denna fråga fått auktoritativa uttryck. Särskilt den senaste debatten är av stort intresse. Premiärministern betonade att det icke vore fråga om åsiktsförtryck. "Vem som helst får hysa vilka åsikter som helst, men då dessa åsikter bragt vederbörande i nära kontakt med eller till medlemskap i vissa organisationer och det är känt att detta leder till förrådiska handlingar är det nödvändigt att ingripa." Flera talare underströk att demokratins toleransprincip aldrig kunde drivas därtill att nyckelposter måste anförtros åt personer om vilkas vilja att förråda landet den ur folkval framgångna regeringen är övertygad. Atomspionaget i Kanada åberopades som bevis på att även ett fåtal kommunister på sådana poster kunde göra oberäknelig skada. Genom tillämpning av demokratins frihetsprinciper fick i själva verket kommunisterna fördelar som de själva vid makten icke skulle bevilja andra, och dessa fördelar var det icke tal om att beröva dem. Kommunisternas resonemang preciserades på ett förträffligt sätt av Nigel Birch: "Medan ni är herrar gör vi anspråk på alla demokratiska friheter, därför att det hör till era grundsatsar att erkänna dem. När vi blir herrar kommer vi att ta alla dessa friheter från er, ty det hör till våra grundsatsar att undanröja dem."

Sådana åtgärder som den engelska arbetarregeringen vidtagit är det minimum som fordras för demokratins självförsvår. Som en självfallen sak säges ofta, även på socialdemokratiskt håll, att kommunisterna är nationellt opålitliga, bildar en femte kolonn, kan väntas begå förräderi i kritiska situationer. Av handlingarna får man stundom intrycket att dylika uttalanden från ledande håll endast är fraseologiska

eftergifter inför den djupa oro som många känner vid tanke på kommunisternas taktik. Är de fällda på allvar kan slutsatsen icke undgås: kommunister får inte inneha poster där deras verksamhet kan bli farlig för landets säkerhet, de får, med andra ord, inte av staten inbjudas till förräderi.